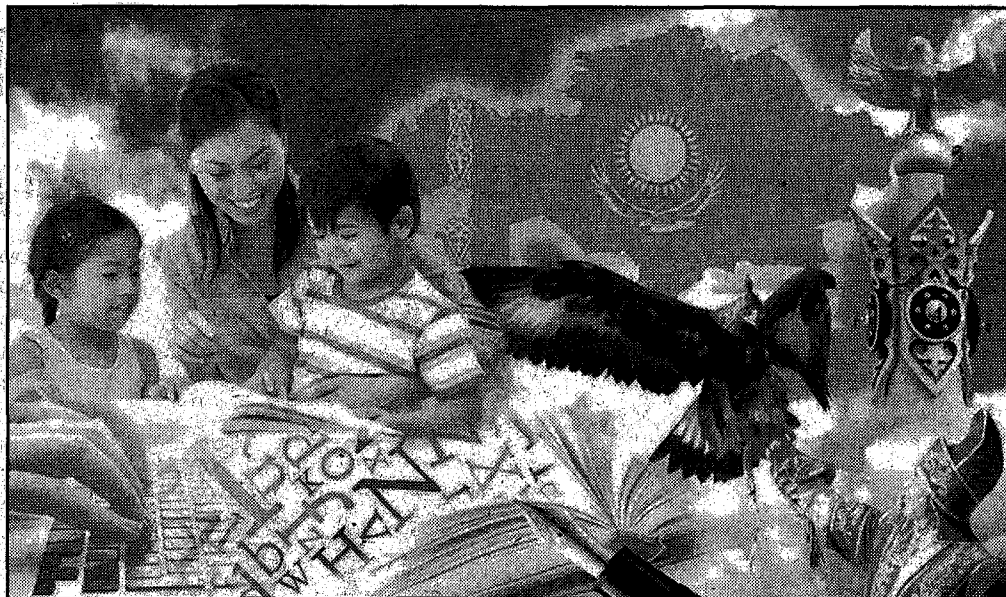

Қазіргі таңда білім беру саласында түрлі өзгерістер жүзеге асырылуда. Осындай сындарлы шақта бала тәрбиесіне жауапты мекемелердің, мұғалімдердің ең қасиетті міндеті – рухани бай, жан-жақты дамыған, дарынды, бойында ұлттық құндылықтар сақталған жеке тұлғаны қалыптастыру.

Ұрпақтың қандай болмағы – ұстаздан

Рухани байлық ең алдымен әр халықтың ұлттық әдет-салты мен мәдениетінен, өнерінен көрінеді. Біз сол ұлттық құндылықтарды бүкіл адамзаттың білім берудегі озық ұстанымдармен байланыстыра отырып, әр баланың қабілетін, талантын ашуға жұмыс істеуіміз керек. Белгілі ақын Мағжан Жұмабаев «...Әрбір ұлттың баласы өз ұлтының арасында өз ұлты үшін қызмет қылатын болғандықтан, тәрбиеші баланы сол ұлт тәрбиесімен тәрбие қылуға міндетті» деген. Бұл үлкен міндетті орындауда ұстаздардың рөлі жоғары болу керек. Ол ең алдымен мұғалімнің даярлығына, іс-тәжірибесінің қаншалықты қалыптасып шыңдалуына байланысты.

Қазіргі таңда мұғалім болу, тәрбиеші болу оңай жұмыс емес. Басқа ешбір мамандық адамға дәл мұғалімге қойылғандай талаптар қоймайды. Педагогтық қызметтің жетістігін бағалау да өте қиын. Атақты Я.А.Каменский балаларға тәлім-тәрбие беріп, ұстаздық ететін мұғалімді өте жоғары бағалады: «Мұғалім мәңгі нұрдың қызметшісі. Ол барлық ой мен қимыл әрекетіне ақылдың дөнін сеуіп, нұр құятын тынымсыз лаулаған жалын иесі. Оларға тамаша қызмет тапсырылған, күн астында одан жоғары ешнәрсе болмақ емес» дейді ол. Балалардың санасы мен мінез-құлқының қалыптасуында тәрбиешінің жеке басының, оның моральдық бейнесінің алатын орны ерекше.

Бала тәрбиесі ең алдымен аға ұрпақтың жас жеткіншектерге деген сүйіспеншілігі мен қамқорлығынан, ұрпақтан-ұрпаққа жалғасқан адамгершілік ізгі қасиеттерінің жиынтығынан тұрады. Атадан балаға ұласатын ұлттық құндылықтар үлкендердің еңгімесінен, іс-қимылынан танылып,

жүректен-жүрекке беріліп отырған. Сондықтан егеменді ел жастарының санасына осы ұлттық ұлағатты қасиеттерді сіңіре білудің мәні зор. Баланың жақсы адам болып қалыптасуында ата-аналармен қатар, тәрбиеші мен мұғалімнің рөлі зор. Демек, мұғалімге болашақ ұрпақты тәрбиелеуде үлкен жауапкершілік жүктеледі.

Ұлттық тәрбиеге білім ордалары, отбасы, қоғам, баланың өскен ортасы тікелей ықпал етеді. Сол себепті барша қауымға, соның ішінде ұстаздар қауымына «елім, туып-өскен жерім, мен Қазақстан Республикасының азаматымын» деп жүрегі соғатын ұрпақ тәрбиелеудің әдіс-тәсілдерін оқып-үйрену, оны жүзеге асыру міндеті жүктелген. Болашақта ұлтжанды, адами құндылықтарды бойына сіңірген, қиыншылықтан жөп таба білетін, экономикалық бәсекелестікке қабілетті ары таза, иманжүзді, жастарды көргіміз келеді.

Бүгінгі жас ұрпақты ата-бабамыздың рухани мұрасымен сусындату – біздің басты парызымыз. Демек, ұлттық құндылықтарды пайдалана отырып, тәрбиелеу арқылы сынып жетекшісі ұлттық тұлғаны қалыптастырмақ.

Адамды, адам ететін қоршаған ортасы және одан алған тәлім-тәрбиесі десек, мектеп жасы балаларының тұлғалық ерекшеліктерінің қалыптасуына отбасы мен бірге тәрбиешінің дә рөлі зор.

Жас өскінді ұлттық құндылықтар арқылы тәрбиелеу дегеніміз – халықтың ғасырлар бойы жинақтап, іріктеп алған тәжірибесі мен ізгі қасиеттерін жас ұрпақтың бойына сіңіру, баланың қоршаған ортадағы қарым-қатынасын, дүниетанымын, өнерге деген

көзқарасын және соған сай мінез-құлқын қалыптастыру.

Бүгін өлемде жаппай жаһандану үдерісі жүріп жатқан уақытта ұлттық мүдде, ұлттық тәрбие, ұлттық рухты сақтап қалу оңай шаруа емес. Бұл орайда дайын материалдар тұжырымдамалар, бағдарламалар өте көп, бірақ нәтиже шамалы. Сондықтан балабақшадағы «екінші ата-ана» – тәрбиеші аянбай еңбек етуі керек.

Әрбір адам ең алдымен өз халқының перзенті, өз Отанының азаматы болу керектігін, ұлттың болашағы қандай болмағы өзіне тіреліп тұрғандығын жан-жүрегімен ұғына білуі керек. Оның мұндай ойға бекінуіне ұлттық әдет-ғұрыптар мен салт-дәстүрлерді бойына сіңіріп өсуі мұрындық болады. Сондықтан әрбір ұстаз өз уақыты мен өткеннің сабақтарын негізге алып, жеткіншек ұрпақты өмірге даярлап, оны жинақталған тәжірибе арқылы тәрбиелеп, тарихи-рухани мұрасын игерте түсуі керек.

Ұлы педагог К.Ушинский «Тәрбиенің қайнар көзі тек адамның жеке басының өнегесіне негізделген. Ешқандай жарғы да, бағдарлама да оның орнын баса алмайды» деп текке айтпаған.

Ұстаз қолында жеке тұлға тағдыры ғана емес, болашақ ел тағдыры тұрады. Сол себепті заман талабына сай шығармашылықпен, жаңашылдықпен жұмыс істеу-тағдырын педагогика саласымен байланыстырған баршаның міндеті екенін естен шығармайық.

**Индира МӘЛІК,
М.Әуезов атындағы
ОҚУ колледжінің
арнайы пән оқытушысы.**